

Α ἰ Ἐπιβάται. Δύο πόλεις ἐμπορικώτεραι τῶν ἄλλων, πλὴν τῆς βασιλευούσης, εἰσὶν ἄξια λόγου καὶ ἐπαίνου ἐντός τῆς Προποντίδος ἡ Ραιδεστός καὶ ἡ Πάνορμος, λογιωτέρα δὲ ἀπασῶν ἡ κωμόπολις Ἐπιβάται ὡς ἐκ τῶν Ἀρχιγενείων καθιδρυμάτων· καὶ πραγματικῶς καμμία πόλις ἐκ τῶν δευτερευουσῶν ἐπὶ τῆς προποντιακῆς παραλίας ἀπολαύει γυμνάσιον τέλειον ἀρρένων, ἔλαττον δὲ θηλέων, πλὴν τῆς πρωτευούσης καὶ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος κωμοπόλεως. Τό ὄνομα Ἐπιβάται ὡς λέγουσιν οἱ Ἐπιβαταῖοι, κατὰγεται ἐκ τοῦ ὅτι ἀναρίθμητοι περίοικοι ἐπέβαινον ἐκ τῆς ἐρήμου τότε ταύτης θέσεως ἐπὶ τῶν πλοίων· ἄλλοι δὲ ἐκ τῶν ἰδίων κατοίκων νοεῖται, ἔχουσι τὴν ἰδέαν ὅτι ἐπὶ βάτου κατ' ἀρχὰς ἱδρυσαν οἱ ἀρχηγέται καὶ οἱ κτίτορες τὴν κωμόπολιν ταύτην. Ἐπιβάτας καλοῦσιν οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς ὡς καὶ οἱ σημερινοὶ ὄμηροι, μόνος δὲ Ἰπποβάντης δὲ Ἰπποβάτας λέγει ἐνθα μνημονεύει (35) τὴν ὁσίαν Πάρασκετὴν καὶ τὸ σεπτὸν λείψανον ταύτης. Ἐν τοσοῦτῳ αὕτη ἡ κωμόπολις φαίνεται διαλάμπουσα περὶ τὰ μέσα καὶ τὰ τέλη τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, διότι οἱ ἱστορικοὶ ἀναφέρουσιν αὐτὴν μετὰ τῶν ἐγγύς σπουδαιότερων πόλεων ὡς Ἡρακλείας καὶ Τυρολόης Βισάνθης καὶ Σηλυβρίας. Περιεζώνοντο δὲ ὑπὸ φρουρίου βυζαντιακοῦ καὶ μέχρι σήμερον ἀρκεταὶ ἐνδείξεις τούτου παρουσιάζονται σποράδην ὡς καὶ ὁ ὑψηλὸς πύργος, τετράγωνος ὁμοῖος τοῖς ἐν τῷ Ἑπταπυργίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὃν ἡ ἀπερισκεψίασινῶν κατοίκων καὶ ἡ ἀσέβεια πρὸς τὰ προγονικά κειμήλια καὶ οἰκοδομήματα ἐκρήμνισε διὰ δυναμίτιδος τὸ 1886, ἐνῶ ὁ χρόνος καὶ τὰ παρεπόμενα αὐτοῦ διεφύλαξαν ἀκέραιον περίπου ἐπὶ πεντακοσίους ἐνιαυτούς· οἱ κάτοικοι ἀγνοοῦσιν τὸν σκοπὸν καὶ τὴν χρησιμότητα τοῦ πύργου τούτου, ὃν ἄλλοτε εἶδον ἐγὼ ἀκέραιον· ἄλλοι λέγουσιν ὅτι φυλακὴ βαρυποίνων, ἄλλοι πολεμητήριον, ἄλλοι φάρος· ἡ ἱστορία ὅμως λέγει ὅτι ὁ διοικητὴς Ἀλέξιος Ἀπόκαυκος, ἀνὴρ ἀγενῆς καὶ ἄνανδρος, ἐπανεστάτησε (36) κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ, εὐ-

γενοῦς ἀπογόνου παλαιῶν ἡρώων (37), πρὶν ὅμως ἀνήγειρεν (38) ὁ ἐπαναστάτης φρούριον μικρόν μὲν ποικίλον δὲ καὶ δαιμονίως ὄχυρόν καὶ δύσμαχον, τῶν Ἐπιβατῶν λεγόμενον, ὡς κόσμημα δὲ τούτου ἦν πύργος τοῦ ἰδίου ἐπαναστάτου ἐκείνου ἠκοδομημένος ὄχυρώτατα (39) καὶ κατὰ τὸ ὕψος καὶ κατὰ τὴν καρτερικότητα τῶν τειχῶν· σφάλλεται ὅθεν ὁ Πασπάτης λέγων (ε) ὅτι ὁ πύργος οὗτος εἶνε εἰς τὸ μέσον τῆς κώμης ἐνῶ σώζεται ἐπὶ γηλοφίσκου ἐν τῇ παραλίᾳ· ἐξάγεται ὅθεν τὸ ἐνδόσιμον εἰπεῖν ὅτι δὲν ἐπεσκέφθη ὅ,τι συνέγραψε μιμούμενος κατὰ τι τὸν γεωγράφον τῆς ἀρχαιότητος ὅστις τὰς πληροφορίας ἐλάμβανε καὶ παρ' ὀδοιπόρων. Ἐν τῷ πύργῳ τοῦ Ἀποκαύκου ὁ αὐτοκράτωρ Καντακουζηνός περιώρισε τὸν ἐστεμμένον υἱὸν αὐτοῦ Ματθαῖον τῷ Ι358. Εἰς τὰς Ἀπιβάτας, τότε ἀτείχιστον χωρίον, ἦλθεν ἡ βασιλίξ Εὐγενη καὶ προσεκύνησε (40) τὸν υἱὸν αὐτῆς βασιλέα Ἀνδρόνικον καὶ ἐθρήνησαν διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· εἰς τὰς Ἐπιβάτας οἱ βασιλεῖς καὶ αἱ βασιλίδες ἦλθον μετὰ Κελλίστου πατριάρχου καὶ Λαζάρου Ἱεροσολύμων μετ' ὅλων τῶν ἐν τῇ βασιλευσούσῃ εὐλαστειῶν ἀρχιερέων καὶ συγγλητικῶν καὶ ὁ βασιλεὺς υἱός (41) ᾤμυσε τὰς ὁδοὺς. Τοιαύτης δόξης καὶ τιμῆς ἐκέρδισεν ἡ κώμη αὕτη τότε, κλείον δὲ ὅταν ἀντέστη (Ι5) κατὰ τοῦ Πορθητοῦ θαρροῦσα εἰς τὰ τεῖχη αὐτῆς ὅποτε ἐβάδιζε πρὸς τὸ Βυζάντιον, ἐνῶ ἕτερος λέγει (42) ὅτι προσεκύνησε προηγουμένως· οἱ νεώτατοι ὅμως παραδέχονται τὴν γνώμην (Ι5) τοῦ πρώτου.

Αἱ Ἐπιβάται εἶναι κωμόπολις παραθαλασσία, ἀπέχει δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως δι' οὐρίου ἀνέμου τέσσαρας ὥρας, ἐκ δὲ τῆς δυτικῶς κειμένης αὐτῆς Σηλυβρίας δύο ὥρας περὶ. Ἡ ἄποψις αὐτῆς ἐκ τοῦ πελάγους ἔχει τὸ ἐπαγωγόν καὶ θελκτικόν ὡς ἐκ τῶν ὠραίων ἰδρυμάτων, ἔσωθεν δὲ ὑπερτερεῖ πολλάς θρακικὰς κωμοπόλεις, διότι καὶ ὁδοὺς ἐκτενεῖς ἔχει καὶ καθαριότητα σχετικὴν τῶν γεωργικῶν μερῶν ἀπολαύει. Σύγκειται δὲ ὑπὸ τετρακοσίων ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν, ἢ κάλλιον εἰπεῖν ἐνοικεῖται ὑπὸ 2171 ψυχῶν, ἦτοι 1104 ἀρρένων καὶ 1067 θηλέων. Ἄπαντα τὰ ἐν αὐτῇ καταστήματα εἰσὶ 42 ἐξ ὧν τὸ κάλλιστον δὲν ἔχει ἄνω τῶν 600 λιρῶν φαινομένην περιουσίαν.

(43) Πολλάκις ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός τό περικαλλές τοῦτο μουσεῖον τῆς θρακικῆς παραλίαιας, διότι κατά τήν μαρτυρίαν τῶν γυραλέων καί σπουδαίων πυρκαϊαί συνέβησαν κατά τήν 24 Μαΐου 1861 καθ' ἣν ἐπυρπολήθη τό ἡμισυ μέρος τῆς κωμσπόλεως μετά τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς, ^{ὡς} καί ἐν ἔτεσι 1875 καί 1879 καί 1884 ἐκάησαν οἰκήματα ἀπό δέκα μέχρι τριάκοντα, ἀλλ' ἡ κατά Δεκέμβριον τοῦ 1889 ἐπισυμβᾶσα ἀπετέφρωσεν ὀγδοήκοντα πέντε αἰκίας καί καταστήματα.

Ὁ ναός τῆς ὁσίας Παρασκευῆς τῆς Ἐπιβαταίας πρό χρόνων πρό χρόνων ὑφιστάμενος νεοοδεῖται νῦν λαμπρότερος καί ὁμοιορῦθμως κτίζεται τῷ ἐν Σταυροδρομίῳ ΚΠ. σωζομένῳ ναῷ ἀφιερωμένῳ τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι· ἡ δαπάνη τοῦ ἔργου τούτου θά ὑπερβῆ τάς δώδεκα χιλιάδας λιρῶν καί ἡμιτελής τυγχάνει. Ἡ ὁσία δέ πολιοῦχος ἐγεννήθη κατά τό 1150 καί ἀπεβίωσε ἐν Καλλικρατείᾳ περί ἧς κατωτέρω τόν ναόν τοῦτον ἐταμαντῆς τίς ἐγχώριος δυνατός τῆς ἡμέρας καί ἀγέρωχος ὑποκλένειτο ἔργον καί κούς κατά καιρόν τοῦ τόπου ἀρχιερεῖς ἀσθεραίως παρεχόμενοι εἰς τήν προστασίαν τῶν κατέρων τοῦ μοναστηρίου τῆς Παναγίας ἐν Κάλῃ, τῆσιν τῶν Πριγκηποννήσων, οἵτινες ξένον ἐθεώρουν τόν ἀρχιερέα τῆς ἐπαρχίας ταύτης· ὁμοῦς κατά τό θέρος τοῦ 1677 διὰ σιγιλλίου (44) ἐπί πατριαρχείας Διονυσίου ἐπροσπάθησε καί ἀπέπεμψε τούς καλογήρους ὁ Σηλυβρίας Ἀνθιμος καί κατέστησε τήν ἐκκλησίαν ἐνοριακήν, κειμένην ἀνέκαθεν παρά τόν πύργον τοῦ Ἀποκαύκου. Καί ἡγεμών τῆς Μολδαβίας Ἀλέξανδρος Καλλιμάχης πρός χάριν τοῦ ναοῦ θεσπίζει κατά τό θέρος 1815 διὰ χρυσοβούλλου ἵνα δίδη τό ἐν Ἰασίῳ μοναστήριον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἔνθα τό λείψανον τῆς ὁσίας κεῖται καί δι' οὗ συνηθορίζοντο οὐκ ὀλίγαί βοθήεσαι 300 καί 200 λέβα· τά χρυσόβουλλα ταῦτα ρουμανιστί γεγραμμένα ἔχουσιν οἱ δημογέροντες καί πρώτος ἐδημοσίευσεν ἑλληνιστί.

(45) Ὁ ναός τῆς Τροπαιοφόρου ἀνατεθειμένος ἀνιθρύθη τό 1857, ὁ δέ πρωτεύων ναός κατά τό 1796, ἀφιερωμένος δέ τῷ ἀγίῳ Θεοδώρῳ, δέν ὑφίσταται.

Συνέστη σχολή ἑλληνική προτροπῇ τοῦ Σηλυβρίας Καλλινίκου Καλλιμάχου

κατά τό 1796 ἐν Ἐπιβάταις, πόρους ἔχουσα τά ταμεῖα τῶν τότε τριῶν ναυῶν τῆς κωμπόλεως καί τήν δωρεάν τοῦ ἐμβατικίου τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ὃν ἐγκατέλιπεν ὁ ρηθείς μητροπολίτης πρῶτος καί σχετικόν σιγίλλιον (46) ἀπελύθη ὑπό τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γερασίμου σωζόμενον ἐν τῇ νῦν σχολῇ. Καί ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδαυίας Ἀλέξανδρος Καλλιμάχης διὰ χρυσοβούλλου (45) ἐθέσπισε τό θέρος 1818 ἵνα τό γενικόν ταμέιον δίδῃ 150 λέβα τῇ σχολῇ Ἐπιβαταίων ὡς ἔλεος κατ' ἔτος, αἰτηθέν δι' ἀναφορᾶς τῶν ἰδίων διὰ τοῦ ἱερέως αὐτῶν Θεοδώρου. Τοιοῦτου χαρακτήρος ἔγγρφα ἐματαίωσεν ὁ ἡγεμὼν τῆς Ρουμανίας Κούζας ὡς γνωστόν. Ἡ παλαιά ἐκεῖνη σχολή ἐσώζετο καί πρό τῆς τοῦ 1861 συμβάσης πυρκαϊᾶς, ὅτε οἱ κάτοικοι ἀπεφάσισαν τό ἔαρ τοῦ 1886 διὰ κοινοῦ ἐράνου ἵνα ἐγείρωσι τά ἑαυτῶν σχολεῖα, ἐφάμιλλοι δεικνύμενοι τῆς προγονικῆς φιλοπατρίας καί φιλομουσίας. Κομψός δέ τις τίμας ἐν τῇ σχολῇ ἀνακείμενος (47) δεικνύει ὅτι ἐδαπανήθησαν ὑπὲρ τῆς ἀνακατασκευῆς τῆς σχολῆς 140.945 γρόσια καί οἱ ἴδιοι κάτοικοι αὐτοῖσι ἐξέμισαν τὴν κρατοβουλίαν τοῦ συμπληρώσαντος αὐτῶν αἰοδίου Σαράντου Ἀρχιερέως καί τῆς συζύγου του Ἑλένης, οἵτινες προσήνεγκαν ὑπὲρ τῆς κοινοτικῆς σχολῆς 30.000 γροσίων· σὺν τούτοις μνημονεύεται καί ὁ τότε ἀποβιώσας Ἀγγελῆς Βαλῆς ἄρχων καμινάρης ὡς καταλιπὼν 1351 λίρας, ὅπως διὰ τῶν τόκων διατηρεῖται τό ἴδρυμα· ὁ δὲ Βασίλειος Λογοθέτης προικοδοτεῖ τὴν σχολὴν διὰ 2.000 λιρῶν καί ὁ Σαράντης Κυριαζῆς Ζωγράφος ὄλην τὴν περιουσίαν μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου αὐτοῦ· ἡ δὲ Ἀσπασία Βαλῆ 300 λίρας καί ὁ Θεμιστοκλῆς Γρηγοριάδης 500, ἐκτὸς ἄλλων εὐεργετῶν. Εὐκτιστον εἶναι τό κοινοτικόν ἐκπαιδευτήριον (48) καί εὐρίσκεται ἐντός τοῦ ἐπαρκοῦς περιβόλου· ἐφοίτησαν δὲ τὸ 1890 μαθηταὶ 125 ὑπὸ διδασκάλων τεσσάρων (49) διαπαιδαγωγηθέντες ἃν ἡ ἐνιαύσιος χορηγία δέν ὑπερβένει τὰς 180 λίρας παραδίδονται ἐκτός τῆς μητρικῆς καί τῶν σχετικῶν ἐγκυκλίων καί λατινικά, ὀθωμανικά καί γαλλικά ἢ μαθητεία δὲ εἶνε ἐπταετής ἢ καί ὀκταετής. Οὐδέν χειρόγραφον ἀποκτᾷ ἢ βιβλίων θήκη τῆς σχολῆς ταύτης καί ἀπαρτίζεται ἐξ ἐνενηνῆκοντα πέντε τόμων.

Τά προϊόντα τῆς Ἐπιβαταίων χώρας εἶνε οἶνοι, οἱ ἐπαινετότεροι καί λαμπρότεροι ἐντός τῆς ἐπαρχίας Σηλυβρίας· παράγει δέ οἶνον κατ' ἔτος 750.000 ὀκάδων καί σταφυλὰς ὥραίας πέμπει εἰς τὴν βασιλεύουσαν κάτω τῶν 100.000 ὀκάδων· ἐπίσης καί σιτηρὰ ἴδιὰ δέ σῖτον περί τὰ 15000 κιλὰ παρέχει εἰς τοὺς κατοίκους. Ἀξιόλογον σχετικῶς ναυτικόν διατηρεῖ ὡς πέντε ναῦς, δέκα ὡς δέκα πέντε χιλιάδων κοιλῶν χωρητικότητος· ἐξήκοντα πλοῖα, τετρακοσίων ἕως δύο χιλιάδων κοιλῶν ἐξ' ὧν τὰ ἡμίση ἀλιευτικὰ ἀγρεύουσι τριχίας καί ἀφύας περιφήμους καί γλυκεῖς ὁμοίους τοῖς ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Καλλονῆς ἐν τῇ νήσῳ Δέσβῳ.

Αὐτὰ εἶνε τὰ σπουδαιότερα κατ' ἐμὴν γνώμην τῆς κωμοπόλεως τῶν Ἐπιβατῶν.

Τίνα δέ εἶσι τὰ ἀξιολογώτατα; τὰ Ἀρχιγένεια καθιδρύματα· ἄνευ αὐτῶν αἱ Ἐπιβάται θά ἦσαν μία συνήθης γεωργικὴ κολίχνη ὅπως καί πλείστα ἄλλαι μεγαλείτεροι ἐν τῇ προποντιᾷ παραθαλασσίᾳ, ἐνῷ νῦν κατατάσσονται μετὰ τῶν ἐπισημοτάτων, διότι οἱ γενναῖοι ἱερῶν ἐκ βάθρων γυμνάσια ἀρρένων καί θηλέων καί οἱ σπουδαιότατα φρονουῦντες λέγουσιν (50) ὅτι μετὰ τὸν ἐν Ἀρσάκει Ἀρσάκειον καί τὸ Θεσσαλονίκης νηπιαγωγεῖον ἐγένετο τὸ ἐν Ἐπιβάταις. Ὁ Σαράντης Ἀρχιγένης ἐγεννήθη τῇ 5 Φεβρουαρίου 1809 ἐν Ἐπιβάταις· ἐσπούδασε τὰ ἐγκύκλια ἐν τῇ περιούμῳ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῆ καί ἐπὶ τετραετίαν μετῆλθε τὸν διδάσκαλον ἐν Ἀδριανουπόλει· δοατελῶν δέ ὑπὸ τὴν εὐνοίαν τοῦ Ρισάτ πασᾶ τότε πρεσβευτοῦ τῆς Τουρκίας ἐν Παρισίοις, ἦλθεν αὐτόθι καί διὰ δαπάνης τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἐσπούδασε τὴν ἰατρικὴν ὀκταετίαν ὀλόκληρον καί ἐπὶ τριάκονταετία διετελέσε καθηγητὴς ἐν τῇ ἀνωτάτῃ αὐτοκρατορικῇ ὀθωμανικῇ ἰατρικῇ σχολῇ καί ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἀξίας καί ἐπιστημονικῆς ἱκανότητος ἐτιμήθη ὑπὸ τοῦ ἀνακτοῦ Σουλτάν Ἀζίζ διὰ τῶν παρασῆμων Μετζητιέ, Ἰφτιχάρ, νισάνι Ἰφτιχάρ καί τοῦ βαθμοῦ μουτεμαίζ. Ἀπεβίωσε κατὰ τὴν 10 Σεπτεμβρίου 1873 καί ἐτάφη ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

Οἱ τάφοι τῶν ἱδρυτῶν ἐξ ἐνός μαρμάρου ἐκάτερος σύγκειται ἄνευ ἐπι-

6
γραμμάτων καὶ ὑπάρχουσιν ἔξωθεν τῶν Ἀρχιγενείων παρά τὴν ἀρκτῶαν πλευ-
ράν· σώζονται δὲ μεγάλαι καὶ περικαλλεῖς εἰκόνες τῶν ἀοιδίμων θεμελιω-
τῶν ἐν τοῖς Ἀρχιγενείοις, καὶ ἀλλαχοῦ εἶδον τοῦ ἀνδρός δέ, ὡς ἐν τῇ
αἰθούσῃ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου καὶ
ἐν τῇ σχολῇ τοῦ βοσποριακοῦ Νεοχωρίου.

Κοινωφελέστατος ὁ ἀνὴρ ἐφάνη ὄχι μόνον εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλὰ
καὶ εἰς τὸ ἔθνος ὡς ἐκ τῆς ἰδρύσεως τῶν Ἀρχιγενείων μετὰ τῆς ἐκ Κων-
σταντινουπόλεως ὀρμωμένης καὶ κατὰ πάντα κοινωφελῆ ἔργα ἐφαμίλλου αὐ-
τῷ συζύγου Ἑλένης. Τὸ Ἀρχιγένειον Παρθεναγωγεῖον (51) ἐκτίσθη τῷ
1857 καὶ ὁ θεμέλιος λίθος ἐτέθη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίλ-
λου κατὰ τὴν ὁγδόην μαΐου ἰδίου ἔτους, ἀμέσως δὲ ἀπεπερατώθη· εἶνε ὑ-
ψηλὸν μεγαλοπρεπές καὶ ἔξωθι ἴσταται ὠρολόγιον μέγα. Σὺν τούτῳ ἐσπί
καὶ τὸ Ἀρχιγένειον Νηπιαγωγεῖον ἰδρυθὲν τῷ 1873 οὐ τὸν θεμέλιον λί-
θον ἔθηκεν ὁ Σηλυβρίας Ζαχαρίας, καὶ τὸ Ἑλένειον ἀρρεναγωγεῖον (52)
εὐρίσκεται ἐντός δενδροφύτου ἀγαστοῦ περιβόλου καὶ ἰδρύθη 13 ἰουλίου
1868, δαπάνῃ τῆς σερωνύμου ἰδρυτριάς, τὸν θεμέλιον δὲ ἔθηκεν ὁ ἀρχι-
μανδρίτης Εὐσέβιος ἐκ Μαθούτου, κρηνητῆς. Τὰ καθιδρύματα ταῦτα κείνται
πρὸς τὸ ἀνατολικὸν τῆς πολίχνης καὶ ἀπέχουσι τὰ Ἀρχιγένεια τοῦ Ἑλε-
νείου ὡσεὶ ὁδὸν νέου σταδίου.

Περίβλεπτος ναὸς βυζαντιακοῦ ρυθμοῦ ἐκτίσθη τὸ 1863 ἐντός τῶν Ἀρ-
χιγενείων ἐπ' ὀνόματι τῶν Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, εἶνε δὲ τὸ τέμπλον
μαρμάριον. Ἐνυπάρχουσι καὶ τέσσαρες εἰκόνες μακραὶ καὶ σεμνοπρεπεῖς
ἐπὶ ἀδιαβρόχου εἰς τὰς πλευράς τοῦ ναοῦ ὡσεὶ κατακαλύπτουσιν αὐτόν·
δωρεὰ εἰσιν αἱ τρεῖς μὲν τοῦ Ἰωάννου Ἀναστασίου καὶ Γεωργίου Χατζη-
κώστα ὡς καὶ ὁ ἐπιτάφιός 150 λιρῶν ἀξίας, ἡ δὲ ἄλλη ἀφιέρωμα Γεωργίου
καὶ Ἑλένης Ι.Χ' Κώνστα κατὰ τὸ γῶξδ'. Ἐκάστη εἰκὼν ἐκ τούτων ἐκτιμᾶ-
ται περί τὰς 500 λίρας χρυσᾶς καὶ παριστῶσιν ἡ μὲν τὴν δημιουργίαν τοῦ
κόσμου, ἡ δὲ τὴν ἐν Νικαίᾳ Α'. οἰκουμενικὴν σύνοδον καὶ ἡ τρίτη τὴν
δευτέραν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἄλλη τούς Ἀγίους Πάντας. Ἐπὶ τῆς
προμετοπίδος τοῦ ναοῦ τούτου ὑπάρχει μαρμαρίνη ἐπιγραφή (53) δι' ἧς ἰ-
στορεῖται ὅτι ἐνεκαινίσθη ὁ ναὸς ὑπὸ τῶν Ἱεροσολύμων Κυρίλλου, ἐνῶ

μέχρι σήμερον ἀνεγκαινιάστος τυγχάνει ὡς παρουσιασθέντος τότε τοῦ βουλγαρικοῦ ζητήματος· τοῦθ' ὅπερ ἠνάγκασε τὸν πατριάρχην ἵνα διαμένη ἐν τῇ βασιλευούσῃ· ἐπιτρέπει δέ τοῦτο ἡμῖν ἵνα πιστεύσωμεν ὅτι πολλάκις καί ἐν τῇ ἀρχαιότητι ψηφίσματα τινὰ νά ἐνεγράφοντο, ἀλλὰ νά μή ἐξεπληροῦντο.

Κέκτηνται βιβλιοθήκην συγκειμένην ἐκ 1.300 πολυτίμων τόμων ὡς καί πλήρη συλλογὴν ὀργάνων καί μηχανῶν τῆς φυσικῆς, χημείας, γεωμετρίας, στερεομετρίας καί ἀνθρωπολογίας. Τό πτυχεῖον δέ τοῦ Ἑλενείου εἶνε ἀνεγνωρισμένον ὑπὸ τοῖς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας καί ἐκηρύχθη ὑπ' αὐτῆς πρό τινας ἰσοδύναμον ταῖς δύο σχολαῖς τῶν γραμμάτων καί τῶν περιορισμένων ἐπιστημῶν· πάντες δέ οἱ εἰς Ἀθήνας μεταβάντες χάριν ἐπιστημονικῶν σπουδῶν καί ὑποστάντες τὰς νενομισμένας ἐξετάσεις ἐκρίθησαν ἄξιοι ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὸ πανεπιστήμιον. Ἐπὶ τῆς συστάσεως τῶν καταστημάτων μέχρι τοῦδε ὁ μείζων ἀριθμὸς ὁρίσθηται ἐν ἔτει 1884-5 συμποσούμενος εἰς 280 ἄτομα, πῦλ δέ (ἀρσθ.) ἀνέστ. εἰς 180 ἑκπαιδευόμενους ἀμοιβῶν τῶν φύλων ὑπὸ ἑπτὰ καθηγητῶν καί διδασκάλων, ὧν οἱ κατ' ἔτος μισθοὶ 400 λίραι· αἱ τελειοδίδασκαί (54) ἀνέρχονται εἰς 78 καί οἱ τελειόφοιτοι δέ εἰς 16.

Δι' ἴδρυσιν τῶν λιθοκτίστων καί διωρόφων Ἀρχιγενεῶν καί Ἑλενείου ἐδαπάνηθησαν οἱ ἴδρυταὶ (15.000 καί 4.000 καί 3.000) λίρας 22.000. Διὰ ἰδιοχείρου διαθήκης αὐτοῦ ὁ ἴδρυτής ὑπὸ χρονίαν 23 αὐγούστου 1873 ἐπροίκισε τὰ καθιδρύματα ταῦτα διὰ χιλίων περίπου μετοχῶν ὀθωμανικῶν δανείων τῶν 500 φράγκων ὀνομαστικῶν, κατατεθειμένων ἀναποσπάστως εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴν Τράπεζαν ὡς διαλαμβάνει ἡ διαληφθεῖσα αὐτοῦ διαθήκη. Τῶν φερωνύμων ἐκπαιδευτηρίων αὐτοῦ καθιστᾷ ὁ ἀοίδιμος ἐκείνος τὴν ἀπόλυτον πληρεξουσιότητα ὡς καί τὸ ἀνεξέλεγκτον τῆς ἴδρυτριας Ἑλένης διὰ ρητοῦ ἄρθρου, μετέδωκε δέ τὰ αὐτὰ δικαιώματα καί εἰς τὸν θετόν υἱόν αὐτοῦ φάτιον Κ. Ζ. Ἀρχιγένην ὡς καί εἰς τοὺς υἱούς τῶν υἱῶν αὐτοῦ· ἡ διαθήκη δέ αὕτη (55) ἐπικυροῦται ὑπο τῶν πατριαρχείων καί διὰ σιγιλλίου γράμματος ἐπὶ πατριαρχείας τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακείμ

τοῦ Β'. κατά τό θέρος τοῦ 1879 κηρύττονται τά καθαιδρύματα ταῦτα Σταυ-
 ροπηγικά. Καίτοι τά καθαιδρύματα ταῦτα εἶνεῖδιδιοσυντήρητα ὑποχρεοῦται
 μετά τόν θάνατον τῶν ιδρυτῶν ὁ κατά διαδοχὴν κληρονόμος ἵνα δίδη μό-
 νον λογοδοσίαν τῶν πεπραγμένων αὐτοῦ ἐν ταῖς δημοσίαις ἐξετάσεσιν, εἰς
 ἃς κατ' ἔθος προσκαλεῖται καί ὁ πρόεδρος τοῦ ἐν Κ)λει Ἑλλ. φιλολ. Συλ-
 λόγου καί κατάχρεος τό Πατριαρχεῖον. Ἐάν οἱ Ἀρχιγένεις ιδρυταί ἤγειραν
 καί ἐπροικοδότησαν ταῦτα, ὁ θετός υἱός Φώτιος ὁ Μαδύτιος ἐγένετο σω-
 τήρ τούτων· διότι ἐκπεσόντων τῶν πρεωγράφων, ὡς γνωστόν, οὗτος διά τῆς
 ἱκανότητος καί φιλογενείας διεφύλαξε σῶα καί ἀνεπηρέαστα καί ἀκμαῖα
 μέχρι νῦν μετά τῆς ιδρυτρίας, ἣν δύο τρεῖς ἐγχώριοι ἐπότισαν τό ποτή-
 ριον τῆς ἀχαριστίας μέχρι πυθμένος, (56) θελήσαντες ἵνα ὑπερπηδήσω-
 σιν τά ἐσκαμμένα ἀνωφελῶς, ἐνῶ οἱ λοιποὶ ἐσέβοντο καί ἠγάπων ὡς ἄλλην
 μητέρα· ἀπεβίωσε δέ αὐτὴ καί ἐτάφη ἐν τῷ ἐγγύς τοῦ ἀνδρός αὐτῆς κατά
 τὴν 2 ὀκτωβρίου 1891 καί διὰ διαθήκας ἀποκατέστησε τέλειον κληρονόμον
 καί διευθυντὴν τῶν θετῶν υἱῶν καί τοῦ υἱοῦ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, τὸν Φώ-
 τιον, ἀνδρα ἐνάρετον καί ἐπιστήμονα χαίροντα φήμην καί ὑπόληψιν εἰς
 τά πέριξ καί εἰς ἐπιστημονικόν κόσμον· ἐπὶ τοῖς ἴχνεσι δέ τοῦ πατρὸς
 φιλοτίμως πάνυ προβαίνει καί ὁ υἱός Κωνσταντῖνος Φ. Ἀρχιγένης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- (35) "Τά μετά τήν "Αλωσιν, Ι45 σ."
- (36) Δούκ. σ. 21
- (37) Δούκ. σ. 27
- (38) Νίκηφ. Γρ. σ. 602
- (39) 'Ιω. Καντακουζ. Β' 71
- (40) 'Ιω. Καντακουζ. Γ' 347
- (41) Αύτ. 357
- (42) Μ. Δούκ. σ. 258
- (43) 'Ιατρούς ἔχει ἡ κωμόπολις ἰδιοσυντηρήτους τόν Κωνσταντῖνον Μαγανώνην, τόν Θρασύβουλον Οἰκονομίδην, καί τόν Λέοντα Σ. Τσιβαγόπουλον.
- (44) 'Ελλ. Φιλολ. Σύλ. παράρτ. ΙΖ'. τόμου, σ. 71
- (45) 'Ελλ. Εκκλ. Σελίδ. μου, σ. 73
- (46) 'Ελλ. Φιλολ. Σ, τ. ΙΑ'. σ. 76. ἐδημοσιεύθη
- (47) Μαρμαρίνη ἐπιμῆκης πλάξ ἀνάκειται ἐν τῇ σχολῇ ἐφ' ἧς λελαξευμένα ἔρῳνται τάδε : "Θεῖφ διαφλεγόμενοι ζήλω καί ἀφραϊφνεῖ φιλοπατρίφ πολλάς μὲν καί μεγάλας τῇ πατρίδι οἱ πατέρες ἡμῶν διεπράξαντο κοινῇ συμπνοίφ ὠφελείας. Ὁ δὲ πάντων μέγιστον, τὰ ἱερά τῶν Μουσῶν καθιδρύσαντο τεμένη, πρόνοιαν ἅμα λαβόντες καί περὶ τῆς προικοδοτήσεως αὐτῶν καί παγιώσεως διὰ πατριαρχικοῦ θιγιλλίου τῷ ἀψίστ' φρικτάς ἐκφέρροντος ἀράς κατὰ τῶν τῆν προαγωγήν αὐτῶν ὅπως δῆποτε κωλυόντων. Τοῖς προγονικοῖς καί ἡμεῖς ἐπόμενοι ἰχνεσιν, ἀποπεφρωθεῖσαν τῆν ἑλληνικήν σχολήν τῷ ἄωξ' ἐκ βάθρων κοινῇ συνδρομῇ ἐνθάδε ἀνηγείραμεν, πλείονι κτηματικῇ τε καί χρηματικῇ προικοδοτήσαντες περιουσίφ, καί ἐπὶ τῷ κρείττονι αὐτῇ νέφ πατριαρχικῷ θιγιλλίφ ἐξασφαλίσαντες. Ἐπειδὴ δὲ πᾶσιν ἡμῖν καί ταῦτα χαραχθῆναι ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦδε, ὡς καί ὁ προγονικός ζήλος τοῖς πᾶσι κατὰ δῆλος γίγνηται καί οἱ ἐπιτιμῶμενοι ἐπὶ ἐνδοξότερα ἐξ ἀμίλλης τρέπωνται ἔργα, εἰς τὴν πατριδος ἔσσει μεγάλας ἀφορῶντες, ἀνάγκαστος δὲ ἡ μνημὴ αὐτῶν ὡς τὴν ἀνεξίτηλον ἱερὰ μνημασίαν εἰς αἰῶνα τῶν ἁπάντων. Ἐν Ἐπιβάταις 1866 Σωτηρίφ ἔτει, 27 Μαρτίου, Κυριακῇ τοῦ Πάσχα".
- (48) Το 1873 ἦσαν εἰς μὲν τὸ ἑλληνικόν 40 μαθ. 2 διδ. εἰς δὲ τὸ ἄλληλοδ. 150 μ. καί 1 διδ. ἐσπαύοντο δὲ 330 λίραι () ('Επετ. ὅρ. φ. Σ. Α'.)
- (49) Διδάσκαλοι τότε ἦσαν : Νικόλαος φ. Σταμίδης, σχολάρχης Κυζικηνός· Βασίλειος Παπαδόπουλος ἐκ Βώλου, Νικόλαος Κωνσταντινίδης ἐκ Κυδωνίων (Αἰβαλῆ) καί Θεμιστικῆς Χατζόπουλος ἐκ Σημβρίας ((63-48 45-24
- Προύχοντες διετέλου Δημήτριος Ζαφειρόπουλος, Γεώργιος Χ' Θεοφίλου Δημήτριος Θεοχάρουλος, Κυριαζῆς Ἰωαννίδης, Κωστής Αναγνώστου, Βασίλειος Βεΐκος, Γεώργιος Φράγκος, Ἰωάννης Κ. Μαυρουδῆς.
- (50) Εὐφημον μνεῖσ' τῶν Ἀρχιγενειῶν ποιεῖται ὁ Γ. Χασιώτης εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκβοθέν γαλλιστί ἔργον "Ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις παρ ἑλλησιν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως ΚΠ. μέχρι πῶν ἡμερῶν ἡμῶν" (ἀφπα') σ. 391-401.
- (51) Ἐπὶ τῆς κυρίας εἰσόδου ὑπάρχει μάρμαρον ἐφ' οὗ ἐλαξεύθησαν τάδε : "Ἀρχιγενεῖον Παρθεναγωγεῖον. Ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων, καθιδρυθέν πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν ὀρθοδόξων κορασίων, δαπάνη τοῦ ὁμογενοῦς καί συμπολίτου Σαράντη Ἀρχιγένους ἱατροῦ. Ἐν ἔτει τῷ 1857 Σωτηρίφ.- Σὺ Κύριε φυλάξαις ἡμᾶς καί διατηρήσαις ἡμᾶς".
- (52) Ἐπὶ τῆς κυρίας τούτου εἰσόδου μάρμαρον φέρει τὰ ἐπόμενα : "Ἐλένην ἑλληνικὸν ἐκπαιδευτήριον. Ἀνηγέρθη ἐκ βάθρου πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξων ἀρρένων παίδων δαπάνη Ἐλένης Ἀρχιγένους. Ἐν Ἐπιβάταις τῷ 1868 Σωτηρίφ ἔτει κατὰ μῆνα ἰούλιον.- Πενίαν καί ἀτιμίαν ἀφαιρεῖται παιδεία".
- (53) "Πατριαρχούντος ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἰωακείμ τοῦ Β' ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων ἡ Σταυροπηγιακῇ Ἱερά Μονῇ τῶν 40 Μαρτύρων χάριν τῶν ὀρθοδόξων κορασίων δαπάνη Σαράντη Ἀρχιγένους ἱατροῦ, καί τῆς συζύγου

αὐτοῦ Ἑλένης ἐγκαινισθεῖς ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίλλου τοῦ Β' ἐν ἔτει Σωτηρίῳ 1863 κατὰ μῆνα Μαΐον.

- (54) Πρὸς χάριν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης παρατίθεται κατάλογος τῶν μέχρι νῦν τελειοδιδάκτων :

α') Ἀρχιεγενεῖου Παρθεναγωγείου :

Αἰκατερίνη Θ. Σταμπολίδου, Πελαγία Ν. Ἀχτσέλογλου, Φανώ Ι. Κατζόγλου, Ελισάβετ Δ. Θεοχάρη, Μαριώρα Θ. Θεοφίλου, Σμαραγδῆ Θεοδώρου Φανώ, Αναστασίου, Ἐπιβαταῖαι. Φανή Νικήτα, Ελένη Γρηγορίου, Σηλυβριανῆ. Χρυσώ Νικολάου, Αἰκατερίνη Ἰωάννου, Ελένη Ζαφειρίου, Ελένη Ι. Μανωλάκογλου, Εὐανθία Ἀσημάκη, Λαμπριγῆ Νικολάου, Σμαραγδῆ Τσάνταλη, Ἐπιβαταῖαι. Σοφία Γ. Αμαξοπούλου ἐκ Πασόμου, Δέσποινα Ι. Κώσου, Αναστασία Σ. Καρυοφύλλου, Ἐπιβαταῖαι. Σεβαστή Χ. Δανιήλ, Μαδυτηνῆ, Ασπασία Ζαφειρίου, Ελένη Ἀσημάκη, Φανή Σ. Καρυοφύλλου, Ἐπιβαταῖαι. Μαριωρῆ Σταύρου, Μετρηνῆ. Χριστίνη Χ. Εὐστρατίου, Μαδυτηνῆ. Αἰκατερίνη Δημητρίου ἐκ Καλκηδόνας. Ελένη π. Σταματίου, Μετρηνῆ. Παναγιωτῆ Σπυρίδωνος Μαδυτηνῆ. Ταρσῶ Γ. Βαρίδου Σηλυβριανῆ, Εὐθαλία Κωτσοπούλου, Ευφρανθία Α. Μαϊμά, Ἀρίστη Χριστοπούλου, Ἐπιβαταῖαι. Ασπασία Μαυροφρυδῆ Ἀδριανουπολίτισσα.

β') Ἀρχιεγενεῖου Νηπιαγωγείου :

Ἰωάννα Γεωργίου Μαδυτηνῆ, Αναστασία Δημητρίου ἐκ Τσανδρῆς. Σμαραγδα Σαράντου ἐκ Δελτιωνῶν, Σμαραγδῆ Τριανταφύλλου ἐξ Ἀφθονίου Μαρμαρᾶ. Σουλτᾶνα Καραβάνη ἐκ Βεβεκιοῦ ΚΠ. Ασπασία Β. Κιλικίδου ἐκ Προύσης. Ελένη Κουρουκισσῆ ἐκ Βυζαντίου. Σμαραγδῆ Θ. Πορτοκάλου.

γ') Ἀρχιεγενεῖου Παρθεναγωγείου τε καὶ Νηπιαγωγείου :

Εὐπραξία Νικολάου, Ελένη Α. Θεοφίλου, Ἀθηνᾶ Χ. Κεχαγιῆ, Ελένη Θ. Αλεξανδρίδου, Ἐπιβαταῖαι. Μαριώρα Τριανταφύλλου ἐξ Ἀφθονίου Ελένη Β. Σοφίανου ἐκ Πασόμου. Ασπασία Ι. Λοκίτου Φατῆνῆ. Ταρσῶ Γ. Ζαφειρίου, Μαριώρα Α. Πιερᾶτου, Εὐδοκία Α. Μαϊμά, Ἐπιβαταῖαι. Κλεοπάτρα Χ. Σεραφεῖνη Μαδυτηνῆ, Ασπασία Ι. Κωτσοπούλου, Δόμνα Κ. Νικολαΐδου, Αναστασία Τριανταφύλλου, Αἰκατερίνη Ι. Ἀγδρατσοπούλου, Αἰκατερίνη Ἀλωνῆ, Καλλιόπη Φ. Μανωλάκογλου, Ἄννικα Σ. Καντόγλου, Ζωή Α. Ηλιογιάδου, Εὐθαλέμ Χ. Ἀντωνίου, Φανή Α. Χρυσάφογλου, Αναστασία Ι. Δέλη, Κατῆ Ν. Καπάντα, Κεῖανθη Α. Ρεπαντᾶ Ρερασμία Ι. Ζησίδου, Μαριώρα Ράλλη, Γλυκερία Γρηγορίου, Ταρσῆ Χρήστου, Κατίνα Κυριαζῆ, Εὐανθία Γερασίμου, Εὐφημία Γ. Κοριτσιδου Ἐπιβαταῖαι. Αναστασία Κωνσταντίνου Ἐξαστραῖα. Δόμνα Ἀδαμαντίου ἐξ Ἡρακλείας.

δ') Ἐλενεῖου ἐκπαιδευτηρίου :

Βασίλειος Κλεομένης ἐκ Μετρώων, ἰατρός. Στέφανος Δ. Ναρλῆς ἐκ Μαδύτου, ἰατρός, ἄριστος Ἀθανασίου ἐκ Σηλυβρίας, ἀρχιτέκτων. Φεῦθε + ατρεῖς. - Ἀπὸστέλες Γεώργιος Στεργιάδης ἐκ Γανοχώρας, φιλόλογος. Γεώργιος Γεωργαγίδης ἐκ Μαδύτου ἰατρός. Κωνσταντίνος Φ. Ἀρχιεγενῆς ἐκ Μαδύτου ἰατρός. Ἀλέξανδρος Κατζαντώνιος Ἐπιβαταῖος, ἰατρός. Παῦλος Αναστασιάδης, ἐξ Ἐπιβατῶν διδάσκαλος. Θεόδωρος Δαγλῆς ἐκ Σαμοθράκης διδάσκαλος. Διβέριος Διβεριάδης ἐξ Ἐπιβατῶν, ἰατρός. Φώτιος Γλασιμίδης ἐκ Μαδύτου διδάσκαλος καὶ ἱερεὺς. Λέων Λεοντίδης ἐξ Ἐπιβατῶν, ἰατρός. Σαράντης Γ. Κοριτσιδῆς, Ἀντώνιος Βεργόπουλος, Γεώργιος Ὑσταθίου καὶ Ἰωάννης Γ. Κοριτσιδῆς, ἐξ Ἐπιβατῶν καὶ διδάσκαλοι.

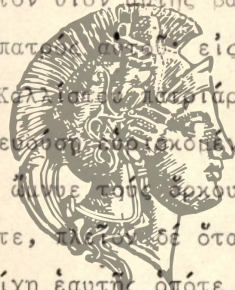
- (55) Ἡ Ἀρχιεγενεῖος διαθήκη ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ "Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ" ΚΠ. 2 δεκεμβρίου 1887.

- (56) Ἡ μουχταροδημογεροντία Ἐπιβατῶν ἐκίνησεν ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ΚΠ. ἐναντίον τῆς συζύγου τοῦ μακαρίτου καὶ θεοτοῦ υἱοῦ. Ἰδέτω ὁ βουλόμενος 25 φεβρουαρίου 1887 "Ἐκκλ. Ἀληθ." Δικαστικά Δ.Ε.Μ. Συμβούλιον. "Δίκη τῶν Ἀρχιεγενεῖων καθιδρυμάτων"

Α ἰ Ἐ π ι β ἄ τ α ι. Δύο πόλεις ἐμπορικώτεραι τῶν ἄλλων, πλὴν τῆς βασιλευούσης, εἰσὶν ἄξιοι λόγου καὶ ἐπαίνου ἐντός τῆς Προποντίδος ἡ Ραιδεστός καὶ ἡ Πάνορμος, λογιωτέρα δὲ ἀπασῶν ἡ κωμόπολις Ἐπιβάται ὡς ἐκ τῶν Ἀρχιγενείων καθιδρυμάτων· καὶ πραγματικῶς καμμία πόλις ἐκ τῶν δευτερευουσῶν ἐπὶ τῆς προποντιακῆς παραλίας ἀπολαύει γυμνάσιον τέλειον ἄρρένων, ἔλαττον δὲ θηλέων, πλὴν τῆς πρωτευούσης καὶ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος κωμοπόλεως. Τό ὄνομα Ἐπιβάται ὡς λέγουσιν οἱ Ἐπιβαταῖοι, κατὰ γεται ἐκ τοῦ ὅτι ἀναρίθμητοι περίοικοι ἐπέβαινον ἐκ τῆς ἐρήμου τότε ταύτης θέσεως ἐπὶ τῶν πλοίων· ἄλλοι δὲ ἐκ τῶν ἰδίων κατοίκων νοεῖται, ἔχουσι τὴν ἰδέαν ὅτι ἐπὶ βάτου κατ' ἀρχὰς ἱδρυσαν οἱ ἀρχηγέται καὶ οἱ κτίτορες τὴν κωμόπολιν ταύτην. Ἐπιβάταις καλοῦσιν οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς ὡς καὶ οἱ σημερινοὶ δῆμοι, μόνος δὲ ἠπυλάτης δὲ Ἴπποβάτας λέγει ἐν τῷ μνημονεῖ (35) τὴν ὁσίαν Περσολοφίαν καὶ τὸν σκοπὸν λαίψανον ταύτης. Ἐν τοσοῦτῳ αὕτη ἡ κωμόπολις φαίνεται διαλάμπουσα περὶ τὰ μέσα καὶ τὰ τέλη τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, διότι οἱ ἱστορικοὶ ἀναφέρουσιν αὐτὴν μετὰ τῶν ἐγγύς σπουδαιωτέρων πόλεων ὡς Ἡρακλείας καὶ Τυρολόης Βισάνθης καὶ Σηλυβρίας. Περιεζώνυτο δὲ ὑπὸ φρουρίου βυζαντιακοῦ καὶ μέχρι σήμερον ἀρκεταὶ ἐνδείξεις τούτου παρουσιάζονται σποράδην ὡς καὶ ὁ ὑψηλὸς πύργος, τετράγωνος ὅμοιος τοῖς ἐν τῷ Ἑπταπυργίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὃν ἡ ἀπερισκεψίασινῶν κατοίκων καὶ ἡ ἀσέβεια πρὸς τὰ προγονικά κειμήλια καὶ οἰκοδομήματα ἐκρήμνισε διὰ δυναμίτιδος τὸ 1886, ἐνῶ ὁ χρόνος καὶ τὰ παρεπόμενα αὐτοῦ διεφύλαξαν ἀκέραιον περίπου ἐπὶ πεντακοσίους ἐνιαυτούς· οἱ κάτοικοι ἀγνοοῦσιν τὸν σκοπὸν καὶ τὴν χρησιμότητα τοῦ πύργου τούτου, ὃν ἄλλοτε εἶδον ἐγὼ ἀκέραιον· ἄλλοι λέγουσιν ὅτι συλακὴ βαρυποίνων, ἄλλοι πολεμητήριον, ἄλλοι φάρος· ἡ ἱστορία ὅμως λέγει ὅτι ὁ διοικητὴς Ἀλέξιος Ἀπόκαυκος, ἀνὴρ ἀγενῆς καὶ ἄνανδρος, ἐπανεστάτησε (36) κατὰ τοῦ ἀυτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ, εὐ-

γενοῦς ἀπογόνου παλαιῶν ἡρώων (37), πρὶν ὅμως ἀνήγειρεν (38) ὁ ἐπαναστάτης φρούριον μικρὸν μὲν ποικίλον δὲ καὶ δαιμονίως ὄχυρόν καὶ δύσμαχον, τῶν Ἐπιβατῶν λεγόμενον, ὡς κόσμημα δὲ τούτου ἦν πύργος τοῦ ἰδίου ἐπαναστάτου ἐκείνου ῥυκοδομημένος ὄχυράτατα (39) καὶ κατὰ τό ὕψος καὶ κατὰ τὴν καρτερικότητα τῶν τειχῶν· σφάλλεται ὅθεν ὁ Πασπάτης λέγων (ε) ὅτι ὁ πύργος οὗτος εἶνε εἰς τό μέσον τῆς κώμης ἐνῶ σώζεται ἐπί γηλοφίσκου ἐν τῇ παραλίᾳ· ἐξάγεται ὅθεν τό ἐνδόσιμον εἶπεῖν ὅτι δέν ἐπεσκέφθη ὅ,τι συνέγραψε μιμούμενος κατὰ τι τόν γεωγράφον τῆς ἀρχαιότητος ὅστις τὰς πληροφορίας ἐλάμβανε καί παρ' ὀδοιπόρων. Ἐν τῷ πύργῳ τοῦ Ἀποκαύκου ὁ αὐτοκράτωρ Καντακουζηνός περιώρισε τόν ἐστεμμένον υἱόν αὐτοῦ Μαθαῖον τῷ 1358. Εἰς τὰς Ἐπιβάτας, τότε ἀτείχιστον χωρίον, ἦλθεν ἡ βασιλίξ Βένη καὶ προσεκύνησε (40) τόν υἱόν αὐτῆς βασιλέα Ἀνδρόνικον καὶ ἐθρήνησαν διὰ τόν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· εἰς τὰς Ἐπιβάτας οἱ βασιλεῖς καὶ αἱ βασιλίδες ἦλθον μετὰ Καλλίστου Πατριάρχου καὶ Λαζάρου Ἱεροσολύμων μετ' ὧν τῶν ἐν τῇ βασιλευσσίᾳ ἐποικισθέντων ἀρχιερέων καὶ σιγγλητικῶν καὶ ὁ βασιλεὺς υἱός (41) ἄνωγε τῆς πόλεως. Τοιαύτης δόξης καὶ τιμῆς ἐκέρδισεν ἡ κώμη αὕτη τότε, πάλιν δὲ ὅταν ἀντέστη (15) κατὰ τοῦ Πορθητοῦ θαρροῦσα εἰς τὰ τεῖχη ἑαυτῆς ὁπότε ἐβάδιζε πρὸς τό Βυζάντιον, ἐνῶ ἕτερος λέγει (42) ὅτι προσεκύνησε προηγουμένως· οἱ νεώτατοι ὅμως παραδέχονται τὴν γνώμην (15) τοῦ πρώτου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Αἱ Ἐπιβάται εἶναι κωμόπολις παραθαλασσία, ἀπέχει δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως δι' οὐρίου ἀνέμου τέσσαρας ὥρας, ἐκ δὲ τῆς δυτικῶς κειμένης αὐτῆς Σηλυβρίας δύο ὥρας περὶ. Ἡ ἀποψις αὐτῆς ἐκ τοῦ πελάγους ἔχει τό ἐπαγωγόν καὶ θελκτικόν ὡς ἐκ τῶν ὡραίων ἰδρυμάτων, ἔσωθεν δὲ ὑπερτερεῖ πολλὰς θρακικὰς κωμοπόλεις, διότι καὶ ὁδοὺς ἐκτενεῖς ἔχει καὶ καθαριότητα σχετικὴν τῶν γεωργικῶν μερῶν ἀπολαύει. Σύγκειται δὲ ὑπὸ τετρακοσίων ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν, ἢ κάλλιον εἶπεῖν ἐνοικεῖται ὑπὸ 2171 ψυχῶν, ἦτοι 1104 ἀρρένων καὶ 1067 θηλέων. Ἄπαντα τὰ ἐν αὐτῇ καταστήματα εἰσὶ 42 ἐξ ὧν τό κάλλιστον δέν ἔχει ἄνω τῶν 600 λιρῶν φαινομένην περιουσίαν.

(43) Πολλάκις ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός τό περικαλλές τοῦτο μουσεῖον τῆς θρακικῆς παραλίαι, διότι κατά τήν μαρτυρίαν τῶν γυραλέων καί σπουδαίων πυρκαϊαί συνέβησαν κατά τήν 24 Μαΐου 1861 καθ' ἣν ἐπυρπολήθη τό ἡμισυ μέρος τῆς κωμπόλεως μετά τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς, ^{ὡς} καί ἐν ἔτεσι 1875 καί 1879 καί 1884 ἐκάησαν οἰκήματα ἀπό δέκα μέχρι τριάκοντα, ἀλλ' ἡ κατά Δεκέμβριον τοῦ 1889 ἐπισυμβᾶσα ἀπετέφρωσεν ὄγδοήκοντα πέντε αἰκίας καί καταστήματα.

Ὁ ναός τῆς ὁσίας Παρασκευῆς τῆς Ἐπιβαταίας πρό χρόνων πρό χρόνων ὑφιστάμενος νεοοδομεῖται νῦν λαμπρότερος καί ὁμοιορhythμως κτίζεται τῷ ἐν Σταυροδρομίῳ ΚΠ. σωζομένῳ ναῷ ἀφιερωμένῳ τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι· ἡ δαπάνη τοῦ ἄργου τούτου θά ὑπερβῆ τάς δώδεκα χιλιάδας λιρῶν καί ἡμιτελής τυγχάνει. Ἡ ὁσία δέ πολιοῦχος ἐγεννήθη κατά τό 1150 καί ἀπεβίωσε ἐν Καλλικρατείῳ περί ἧς κατωτέρω· τόν ναόν τοῦτον καταμαντῆς τίς ἐγχώριος δυνατός τῆς ἡμέρας καί ἀγέρωχος ὑποκλήθη ἐπὶ τῶν κειμένων κατὰ καιρόν τοῦ τόπου ἀρχιερεῖς, ἀθεοορίτως παρεχόμενος ἐπὶ τῆς προστάσει τῶν πατέρων τοῦ μοναστηρίου τῆς Παναγίας ἐν Καλλικρατείῳ τῶν Πριγκηποννήσων, οἵτινες ξένοι ἐθεώρουν τόν ἀρχιερέα τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης: ὁμοῦς κατά τό θέρος τοῦ 1677 διά σιγιλλίου (44) ἐπί πατριαρχείας Βιονυσίου ἐπροσπάθησε καί ἀπέπεμψε τούς καλογήρους ὁ Σηλυβρίας Ἀνθιμος καί κατέστησε τήν ἐκκλησίαν ἐνοριακήν, κειμένην ἀνέκαθεν παρά τόν πύργον τοῦ Ἀποκαύκου. Καί ἡγεμών τῆς Μολδαυίας Ἀλέξανδρος Καλλιμάχης πρὸς χάριν τοῦ ναοῦ θεσπίζει κατὰ τό θέρος 1815 διά χρυσοβούλλου ἵνα δίδῃ τό ἐν Ἰασίῳ μοναστήριον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἔνθα τό λείψανον τῆς ὁσίας κεῖται καί δι' οὗ συνηθοῦζοντο οὐκ ὀλίγαι βοήθειαι 300 καί 200 λέβα· τά χρυσόβουλλα ταῦτα ροθμανιστί γεγραμμένα ἔχουσιν οἱ δημογέροντες καί πρῶτος ἐδημοσίευσεν ἑλληνιστί.

(45) Ὁ ναός τῷ Ἁγίῳ Τρόπαϊοφῶρῳ ἀνατεθειμένος ἀνιδρύθη τό 1857, ὁ δέ πρωτεύων ναός κατά τό 1796, ἀφιερωμένος δέ τῷ Ἁγίῳ Θεοδώρῳ, δέν ὑφίσταται.

Συνέστη σχολή ἑλληνική προτροπῇ τοῦ Σηλυβρίας Καλλινίκου Καλλιμάχου

κατά τό 1796 ἐν Ἐπιβάταις, πόρους ἔχουσα τά ταμεῖα τῶν τότε τριῶν να-
 ῶν τῆς κωμσπόλεως καί τήν δωρεάν τοῦ ἔμβατικίου τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Θε-
 οδώρου ὃν ἐγκατέλιπεν ὁ ρηθείς μητροπολίτης πρῶτος καί σχετικόν σιγίλ-
 λιον (46) ἀπελύθη ὑπό τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γερασίμου σω-
 ζόμενον ἐν τῇ νῦν σχολῇ. Καί ὁ ἡγεμῶν τῆς Μολδαυίας Ἀλέξανδρος Καλλι-
 μάχης διά χρυσοβούλλου (45) ἐθέσπισε τό θέρος 1818 ἵνα τό γενικόν τα-
 μεῖον δίδη 150 λέβα τῇ σχολῇ Ἐπιβαταίων ὡς ἔλεος κατ' ἔτος, αἰτηθέν
 δι' ἀναφορᾶς τῶν ἰδίων διά τοῦ ἱερέως αὐτῶν Θεοδώρου. Τοιοῦτου χαρακτῆ-
 ρος ἔγγρφα ἔματαίωσεν ὁ ἡγεμῶν τῆς Ρουμανίας Κούζας ὡς γνωστόν. Ἡ πα-
 λαιά ἐκείνη σχολή ἐσώζετο καί πρό τῆς τοῦ 1861 συμβάσης πυρκαϊᾶς, ὅτε
 οἱ κάτοικοι ἀπεφάσισαν τό ἔαρ τοῦ 1886 διά κοινοῦ ἐράνου ἵνα ἐγείρωσι
 τά ἑαυτῶν σχολεῖα, ἐφάμιλλοι δεικνυόμενοι τῆς προγονικῆς φιλοπατρίας
 καί φιλομουσίας. Κομψός δέ ἐπίσης ἐν τῇ σχολῇ ἀνακείμενος (47) δει-
 κνύει ὅτι ἐδαπανήθησαν ὑπέρ τῆς ἐπιβαταίων σχολῆς 140.945 γρόσια καί οἱ
 ἴδιοι κάτοικοι ἀπῆλθον ἐξυμνήσαντες τὸν προπομπὴν ἀποστολῆς αὐτῶν
 ἀοιδίου Σαράντου Ἀρχιερέως καί τῆς συζύγου τῶν Ἑλένης, οἵτινες
 προσήνεγκαν ὑπέρ τῆς κοινοτικῆς σχολῆς 30.000 γροσίων· σὺν τούτοις
 μνημονεύεται καί ὁ τότε ἀποβιώσας Ἀγγελῆς Βαλῆς ἄρχων καμινάρης ὡς
 καταλιπὼν 1351 λίρας, ὅπως διά τῶν τόκων διατηρεῖται τό ἴδρυμα· ὁ δέ
 Βασίλειος Λογοθέτης προικοδοτεῖ τήν σχολήν διά 2.000 λιρῶν καί ὁ Σα-
 ράντης Κυριαζῆς Ζωγράφος ὅλην τήν περιουσίαν μετά τὸν θάνατον τῆς συ-
 ζύγου αὐτοῦ· ἡ δέ Ἀσπασία Βαλῆ 300 λίρας καί ὁ Θεμιστοκλῆς Γρηγοριά-
 δης 500, ἐκτός ἄλλων εὐεργετῶν. Εὐκτιστον εἶναι τό κοινοτικόν ἐκπαι-
 δευτήριον (48) καί εὐρίσκεται ἐντός τοῦ ἐπαρκοῦς περιβόλου· ἐφοίτησαν
 δέ τό 1890 μαθηταί 125 ὑπό διδασκάλων τεσσάρων (49) διαπαιδαγωγηθέντες
 ὧν ἡ ἐνιαύσιος χορηγία δέν ὑπερβένει τὰς 180 λίρας παραδίδονται ἐκτός
 τῆς μητρικῆς καί τῶν σχετικῶν ἐγκυκλίων καί λατινικά, ὀθωμανικά καί
 γαλλικά ἢ μαθητεία δέ εἶνε ἑπταετής ἢ καί ὀκταετής. Οὐδέν χειρόγραφον
 ἀποκτᾶ ἢ βιβλίον θήκη τῆς σχολῆς ταύτης καί ἀπαρτίζεται ἐξ ἐνενηνῆκοντα
 πέντε τόμων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τά προϊόντα τῆς Ἐπιβαταίων χώρας εἶνε οἶνοι, οἱ ἐπαινετώτεροι καί λαμπρότεροι ἐντός τῆς ἐπαρχίας Σηλυβρίας· παράγει δέ οἶνον κατ' ἔτος 750.000 ὀκάδων καί σταφυλὰς ὡραίας πέμπει εἰς τὴν βασιλεύουσαν κάτω τῶν 100.000 ὀκάδων· ἐπίσης καί σιτηρὰ ἰδίᾳ δέ σῖτον περί τὰ 15000 κιλά παρέχει εἰς τοὺς κατοίκους. Ἀξιόλογον σχετικῶς ναυτικόν διατηρεῖ ὡς πέντε ναῦς, δέκα ὡς δέκα πέντε χιλιάδων κοιλῶν χωρητικότητος· ἐξήκοντα πλοῖα, τετρακοσίων ἕως δύο χιλιάδων κοιλῶν ἐξ' ὧν τὰ ἡμίση ἀλιευτικά ἀγρεύουσι τριχίας καί ἀφύας περιφώμους καί γλυκεῖς ὁμοίους ποῖς ἐν τῇ κόλπῳ τῆς Καλλονῆς ἐν τῇ νήσῳ Λέββα.

Αὐτὰ εἶνε τὰ σπουδαιότερα κατ' ἐμὴν γνώμην τῆς κωμοπόλεως τῶν Ἐπιβατῶν.

Τίνα δέ εἶσι τὰ ἀξιολογώτατα κατὰ Ἀρχιγένεια καθιδρύματα· ἄνευ αὐτῶν αἱ Ἐπιβάται θά ἦσαν μία ἀσπρὴ γεωργικὴ πολίχνη ὅπως καί πλεῖστοι ἄλλαι μεγαλείτεροι ἐν τῇ προποντικῇ παραθαλασσίᾳ, ἐνῶ νῦν κατατρεχόντα· μετὰ τῶν ἐπισημοτάτων δὲ ἐστὶ τοῖς γενναῖοις ἰεροῖσι ἡγετοῖσι ἐκ βάθρων γυμνάσια ἀρρένων καί θηλέων καί οἱ σπουδαιότατα φρονούντες λέγουσιν (50) ὅτι μετὰ τὸν ἐν Ἰστανί Ἀρσάκειον καί τὸ Θεσσαλονίκης νηπιαγωγεῖον ἐγένετο τὸ ἐν Ἐπιβάταις. Ὁ Σαράντης Ἀρχιγένης ἐγεννήθη τῇ 5 Φεβρουαρίου 1809 ἐν Ἐπιβάταις· ἐσπούδασε τὰ ἐγκύκλια ἐν τῇ περιονύμφῳ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ καί ἐπὶ τετραετίαν μετῆλθε τὸν διδασκαλον ἐν Ἀδριανουπόλει· δοσατελῶν δέ ὑπὸ τὴν εὐνοίαν τοῦ Ρισάτ πασᾶ τότε πρεσβευτοῦ τῆς Τουρκίας ἐν Παρισίοις, ἦλθεν αὐτόθι καί διὰ δαπάνης τῆς Τουρκικῆς Κυβαρνήσεως ἐσπούδασε τὴν ἰατρικὴν ὀκταετίαν ὀλόκληρον καί ἐπὶ τριάκονταετία διετέλεσε καθηγητὴς ἐν τῇ ἀνωτάτῃ αὐτοκρατορικῇ ὀθωμανικῇ ἰατρικῇ σχολῇ καί ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἀξίας καί ἐπιστημονικῆς ἱκανότητος ἐτιμῆθη ὑπὸ τοῦ ἀνακτορικοῦ Σουλτάν Ἀχίζ διὰ τῶν παρασῆμων Μετζητιέ, Ἰφτιχάρ, νισάνι Ἰφτιχάρ καί τοῦ βαθμοῦ μουτεμαίζ. Ἀπεβίωσε κατὰ τὴν 10 Σεπτεμβρίου 1873 καί ἐτάφη ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

Οἱ τάφοι τῶν ἰδρυτῶν ἐξ ἑνός μαρμάρου ἐκάτερος σύγκειται ἄνευ ἐπι-

γραμμαμάτων καί ὑπάρχουσιν ἔξωθεν τῶν Ἀρχιγενεΐων παρά τήν ἀρκτῶαν πλευ-
ράν· σώζονται δέ μεγάλοι καί περικαλλεῖς εἰκόνες τῶν ἀοιδίμων θεμελιω-
τῶν ἐν τοῖς Ἀρχιγενεΐοις, καί ἀλλαχοῦ εἶδον τοῦ ἀνδρός δέ, ὡς ἐν τῇ
αἰθούσῃ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου καί
ἐν τῇ σχολῇ τοῦ Βοσποριακοῦ Νεοχωρίου.

Κοινωφελέστατος ὁ ἀνὴρ ἐφάνη ὄχι μόνον εἰς τήν πατρίδα του, ἀλλά
καί εἰς τό ἔθνος ὡς ἐκ τῆς ἰδρύσεως τῶν Ἀρχιγενεΐων μετὰ τῆς ἐκ Κων-
σταντινουπόλεως ὀρωμένης καί κατά πάντα κοινωφελῆ ἔργα ἐφαμίλλου αὐ-
τῷ συζύγου Ἑλένης. Τό Ἀρχιγένειον ΠαρθENAΓωγεΐον (51) ἐκτίσθη τῷ
1857 καί ὁ θεμέλιος λίθος ἐτέθη ὑπό τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίλλ-
λου κατά τήν ὀγδόην μαΐου ἰδίου ἔτους, ἀμέσως δέ ἀπεπερατώθη· εἶνε ὑ-
ψηλόν μεγαλοπρεπές καί ἔξωθι ἴσταται ὠρολόγιον μέγα. Σύν τούτῳ ἐσπί-
καί τό Ἀρχιγένειον Νηπιαγωγεΐον ἰδρυθέν τῷ 1873 οὐ τόν θεμέλιον λί-
θον ἔθηκεν ὁ Σηλυβρίας Ζαχαρίας ἐπὶ τῷ Ἑλένειον ἀρρENAΓωγεΐον (52)
εὐρίσκεται ἐντός δενδροφύτου περιβόλου καί ἰδρύθη 13 ἰουλίου
1868 ἐπὶ τῇ ἀπὸ μαρωνύμου ἰσοπέδῃ, ἐν θεατρικῶν δέ ἐπιπέδῳ ἰσοχι-
μανδρίτης Εὐσέβιος ἐκ Μαδύτου ἐπιπέδου. Τά καθιδρύματα ταῦτα κείνται
πρὸς τό ἀνατολικόν τῆς πόλεως καί ἀπέχουσι τά Ἀρχιγένεια τοῦ Ἑλε-
νεΐου ὡσεὶ ὁδόν νέου σταδίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Περίβλεπτος ναός βυζαντιακοῦ ρυθμοῦ ἐκτίσθη τό 1863 ἐντός τῶν Ἀρ-
χιγενεΐων ἐπ' ὀνόματι τῶν Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, εἶνε δέ τό τέμπλον
μαρμαρίνον. Ἐνυπάρχουσι καί τέσσαρες εἰκόνες μακραί καί σεμνοπρεπεῖς
ἐπὶ ἀδιαβρόχου εἰς τὰς πλευράς τοῦ ναοῦ ὡσεὶ κατακαλύπτουσιν αὐτόν·
δωρεά εἰσιν αἱ τρεῖς μὲν τοῦ Ἰωάννου Ἀναστασίου καί Γεωργίου Χατζη-
κώνστα ὡς καί ὁ ἐπιτάφιός 150 λιρῶν ἀξίας, ἡ δέ ἄλλη ἀφιέρωμα Γεωργίου
καί Ἑλένης Ι.Χ' Κώνστα κατά τό φωξδ'. Ἐκάστη εἰκὼν ἐκ τούτων ἐκτιμᾶ-
ται περί τὰς 500 λίρας χρυσᾶς καί παριστῶσιν ἡ μὲν τήν δημιουργίαν τοῦ
κόσμου, ἡ δέ τήν ἐν Νικαίᾳ Α'. οἰκουμενικὴν σύνοδον καί ἡ τρίτη τήν
δευτέραν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ καί ἡ ἄλλη τούς Ἁγίους Πάντας. Ἐπὶ τῆς
προμετοπίδος τοῦ ναοῦ τούτου ὑπάρχει μαρμαρίνη ἐπιγραφή (53) δι' ἧς ἰ-
στορεῖται ὅτι ἐνεκαινίσθη ὁ ναός ὑπό τῶν Ἱεροσολύμων Κυρίλλου, ἐνῶ

μέχρι σήμερον ἀνεγκαινίαστος τυγχάνει ὡς παρουσιασθέντος τότε τοῦ βουλγαρικοῦ ζητήματος· τουθ' ὅπερ ἠνάγκασε τὸν πατριάρχην ἵνα διαμένη ἐν τῇ βασιλευούσῃ· ἐπιτρέπει δέ τοῦτο ἡμῖν ἵνα πιστεῦσωμεν ὅτι πολ- λάκις καί ἐν τῇ ἀρχαιότητι ψηφίσματα τινὰ νά ἐνεγράφοντο, ἀλλὰ νάμῃ ἐξεπληροῦντο.

Κέκτηνται βιβλιοθήκην συγκειμένην ἐκ 1.300 πολυτίμων τόμων ὡς καί πλήρη συλλογὴν ὀργάνων καί μηχανῶν τῆς φυσικῆς, χημείας, γεωμετρίας, στερεομετρίας καί ἀνθρωπολογίας. Τό πτυχεῖον δέ τοῦ Ἑλενείου εἶνε ἀν- ἐγνωρισμένον ὑπὸ τοῖς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας καί ἐκηρύχθη ὑπ' αὐτῆς πρό τινος ἰσοδύναμον ταῖς δύο σχολαῖς τῶν γραμμάτων καί τῶν περιορισμέ- νων ἐπιστημῶν· πάντες δέ οἱ εἰς Ἀθήνας μεταβάντες χάριν ἐπιστημονικῶν σπουδῶν καί ὑποστάντες τὰς νενομισμένας ἐξετάσεις ἐκρίθησαν ἄξιοι ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὸ πανεπιστήμιον καὶ τῆς συστάσεως τῶν καταστημάτων μέχρι τοῦδε ὁ μείζων ἀριθμὸς ἐπίκειται ἐν ἔτει 1884-5 συμποσούμενος εἰς 280 ἀτόμων, οὓς δέ (ἀπὸ τῶν ἐπί τῷ 180 ἀπαριθμηθέντων ἀναστρέφων τῶν φύλων ὑπὸ ἐπτὰ καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, ὧν οἱ καθ' ἔτος μισθοί 400 λίραι· αἱ τελειοδίδασκατοὶ ἀναέρχονται εἰς 78 καί οἱ τελειόφοι- τοι δέ εἰς 16.

Δι' ἴδρυσιν τῶν λιθοκτίστων καί διωρόφων Ἀρχιγενεῶν καί Ἑλενεί- ου ἐδαπάνηθησαν οἱ ἴδρυταί (15.000 καί 4.000 καί 3.000) λίρας 22.000. Διὰ ἰδιοχείρου διαθήκης αὐτοῦ ὁ ἴδρυτής ὑπὸ χρονίαν 23 αὐγούστου 1873 ἐπροίκισε τὰ καθιδρύματα ταῦτα διὰ χιλίων περίπου μετοχῶν ὀθωμανικῶν δανείων τῶν 500 φράγκων ὀνομαστικῶν, κατατεθειμένων ἀναποσπᾶστως εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴν Τράπεζαν ὡς διαλαμβάνει ἡ διαληφθεῖσα αὐτοῦ διαθήκη. Τῶν φερωνύμων ἐκπαιδευτηρίων αὐτοῦ καθιστᾷ ὁ ἀοίδιμος ἐκεῖ- νος τὴν ἀπόλυτον πληρεξουσιότητα ὡς καί τὸ ἀνεξέλεγκτον τῆς ἰδρυτρίας Ἑλένης διὰ ρητοῦ ἄρθρου, μετέδωκε δέ τὰ αὐτὰ δικαιώματα καί εἰς τὸν θετόν υἱὸν αὐτοῦ Φώτιον Κ.Σ. Ἀρχιγένην ὡς καί εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν αὐτοῦ· ἡ διαθήκη δέ αὕτη (55) ἐπικυροῦται ὑπο τῶν πατριαρχείων καί διὰ σιγιλλίου γράμματος ἐπὶ πατριαρχείας τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακείμ

τοῦ Β'. κατὰ τό θέρος τοῦ 1879 κηρύττονται τά καθιδρύματα ταῦτα Σταυ-
 ροπηγιακά. Καίτοι τά καθιδρύματα ταῦτα εἶνεῖ διοσυντήρητα ὑποχρεοῦται
 μετά τόν θάνατον τῶν ἰδρυτῶν ὁ κατάχρδιαδοχὴν κληρονόμος ἵνα δίδῃ μό-
 νον λογοδοσίαν τῶν πεπραγμένων αὐτοῦ ἐν ταῖς δημοσίαις ἐξετάσεσιν, εἰς
 ἅς κατ' ἔθος προσκαλεῖται καί ὁ πρόεδρος τοῦ ἐν Κ)λει Ἑλλ. φιλολ. Συλ-
 λόγου καί κατόχρεος τό Πατριαρχεῖον. Ἐάν οἱ Ἀρχιγένεις ἰδρυταί ἤγειραν
 καί ἐπροικοδότησαν ταῦτα, ὁ θετός υἱός Φώτιος ὁ Μαδύτιος ἐγένετο σω-
 τήρ τούτων· διότι ἐκπεσόντων τῶν χρεωγράφων, ὡς γνωστόν, οὗτος διά τῆς
 ἰκανότητος καί φιλογενείας διεφύλαξε σῶα καί ἀνεπηρέαστα καί ἀκμαῖα
 μέχρι νῦν μετά τῆς ἰδρυτρίας, ἣν δύο τρεῖς ἐγχώριοι ἐπότισαν τό ποτή-
 ριον τῆς ἀχαριστίας μέχρι πυθμένος, (56) θελήσαντες ἵνα ὑπερπηδήσω-
 σιν τά ἐσκαμμένα ἀνωφελῶς, ἐνῶ οἱ λοιποὶ ἐσέβοντο καί ἠγάπων ὡς ἄλλην
 μητέρα· ἀπεβίωσε δέ αὐτὴ καὶ ἐπὶ τῷ αὐτόθι ἐγγύς τοῦ ἀνδρός αὐτῆς κατὰ
 τὴν 2 ὀκτωβρίου 1891 καί ἐπὶ τῆς 25 ἡμερῶν ἀποκατέστησε τέλειον κληρονόμον
 καὶ ἀνεβίβωσεν τὸν θετόν υἱόν καὶ ἀγαθὸν υἱοῦ αὐτοῦ τῶν αἰσθητῶν Φώ-
 τιον, ἄνδρα ἐνάρετον καί ἐπιστήμονα ἀγαρόντα φήμην καί ὑπόληψιν εἰς
 τά πέριξ καί εἰς ἐπιστημονικὰ ἔργα· ἐπὶ τοῖς ἴχνεσι δέ τοῦ πατρός
 φιλοτίμως πάνυ προβαίνει καί ὁ υἱός Κωνσταντῖνος Φ. Ἀρχιγένης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

αὐτοῦ Ἑλένης ἐγκαινισθεῖς ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίλλου τοῦ Β' ἐν ἔτει Σωτηρίῳ 1863 κατὰ μῆνα Μαΐον.

- (54) Πρὸς χάριν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης παρατίθεται κατάλογος τῶν μεχρι νῦν τελειοδιδάκτων :

α.) Ἀρχιγενείου Παρθεναγωγείου :

Αἰκατερίνη @. Σταμπολίδου, Πελαγία Ν. Ἀχτσέλογλου, Φανώ Ι. Κατζόγλου, Ελισάβετ Δ. Θεοχάρη, Μαριώρα @/ Θεοφίλου, Σμαραγδῆ Θεοδώρου Φανώ, Αναστασίου, Ἐπιβαταῖαι. Φανή Νικήτα, Ελένη Γρηγορίου, Ζηλυβριαναί. Χρυσώ Νικολάου, Αἰκατερίνη Ἰωάννου, Ελένη Ζαφειρίου, Ελένη Ι. Μανωλάκογλου, Ευανθία Ἀσημάκη, Λαμπρινή Νικολάου, Σμαραγδῆ Τσαντάλη, Ἐπιβαταῖαι. Σοφία Γ. Αμαξοπούλου ἐκ Πυόρμου, Δέσποινα Ι. Κώστου, Αναστασία Σ. Καρυοφύλλου, Ἐπιβαταῖαι. Σεβαστή Χ. Δανιήλ, Μαδυτηνῆ, Ασπασία Ζαφειρίου, Ελένη Ἀσημάκη, Φανή Σ. Καρυοφύλλου, Ἐπιβαταῖαι. Μαριωρῆ Σταύρου, Μετρηνῆ. Χριστίνη Χ. Ευστρατίου, Μαδυτηνῆ. Αἰκατερίνη Δημητρίου ἐκ Καληδόνας. Ελένη π. Σταματίου, Μετρηνῆ. Παναγιωτῆ Στυβίδωνος Μαδυτηνῆ. Ταρσώ Γ. Βαρίδου Ζηλυβριανῆ. Ευθαλία Κωτσοπούλου, Ευφρανθία Α. Μαίμα, Ἀρίστη Χριστοπούλου, Ἐπιβαταῖαι. Ασπασία Μαυροφρυδᾶ Ἀδριανουπολίτις.

β.) Ἀρχιγενείου Νηπιαγωγείου :

Ἰωάννα Γεωργίου Μαδυτηνῆ, Αναστασία Δημητρίου ἐκ Τσανδοῦς. Σμαραγδα Ἀράντου ἐκ Δελλιωνῶν, Σμαραγδῆ Τριανταφύλλου ἐξ Αφθονίου Μαρμαρᾶ. Σουλτάνα Καραβάνη ἐκ ΒεβεκιοῦΚΠ. Ασπασία Β. Κιλικίδου ἐκ Προύσης. Ελένη Κουρουκούδου ἐκ Βυζαντίου. Σμαραγδῆ @. Πορτοκάλου.

γ.) Ἀρχιγενείου Παρθενιαίου καὶ Νηπιαγωγείου :

Ευπραξία Νικολάου, Αἰκατερίνη Θεοφίλου, Αθηνά Χ. Κεχαγιᾶ, Ελένη @. Αλεξανδρίδου, Μαριώρα Τριανταφύλλου ἐξ Αφθονίου, Φανή Γ. Κωτσοπούλου, Φανή Ι. Δανιήλ, Ελένη Γ. Κωτσοπούλου, Ελισάβετ Δ. Θεοχάρη, Αἰκατερίνη Νικήτα, Ελένη Γρηγορίου, Ζηλυβριαναί. Κλεοπάτρα Χ. Σεραφείμ, Ασπασία Ι. Κωτσοπούλου, Δόμνα Κ. Νικολαΐδου, Ἀγαστασία Κωτσοπούλου, Αἰκατερίνη Ι. Ἀνδρατσοπούλου, Αἰκατερίνη Ἀσημάκη, Καλλιόπη Φ. Μανωλάκογλου, Ἀννίκα Σ. Καντόγλου, Ζωή Α. Ηλιογιάδου, Βλεσμ. Χ. Ἀντωνίου, Φανή Α. Χρυσάφογλου, Αναστασία Ι. Ἀελη, Καρδῆ Ν. Καπάνταρ, Κεάνθη Α. Πεπαντά Βρασιμιά Ι. Ζησίδου, Μαριώρα Ράλλη, Γλυκερία Γρηγορίου, Ταρσῆ Χρήστου, Κατίνα Κυριαζῆ, Ευανθία Γερασίμου, Ευφημία Γ. Κοριτσιδίου Ἐπιβαταῖαι. Αναστασία Κωνσταντίνου Ἐξαστραία. Δόμνα Ἀδαμαντίου ἐξ Ἡρακλείας.

δ.) Ἐλενείου ἐκπαιδευτηρίου :

Βασίλειος Κλεομένης ἐκ Μετρῶν, ἰατρός. Στέφανος Δ. Ναρλῆς ἐκ Μαδύτου, ἰατρός, ἄριστος Ἀθανασίου ἐκ Ζηλυβρίας, ἀρχιτέκτων. Ρεθύψης-Ἀπέρης-Ἀπέρης-Γεωργίος Στεργιάδης ἐκ Γανοχώρας, φιλόλογος. Γεωργίος Γεωργαγτίδης ἐκ Μαδύτου ἰατρός. Κωνσταντίνος Φ. Ἀρχιγένης ἐκ Μαδύτου ἰατρός. Ἀλέξανδρος Κατζαντώνιος Ἐπιβαταῖος, ἰατρός. Παῦλος Ἀγαστασιάδης, ἐξ Ἐπιβατῶν διδάσκαλος, Θεόδωρος Δαγλῆς ἐκ Σαμοθράκης διδάσκαλος. Διβέριος Λιβεριάδης ἐξ Ἐπιβατῶν, ἰατρός. Φώτιος Γλασιμίδης ἐκ Μαδύτου διδάσκαλος καὶ ἱερεὺς. Λέων Ἀεοντίδης ἐξ Ἐπιβατῶν, ἰατρός. Σαράντης Γ. Κοριτσιδίου, Ἀντωνίος Βεργόπουλος, Γεωργίος Ὑσταθίου καὶ Ἰωάννης Γ. Κοριτσιδίου, ἐξ Ἐπιβατῶν καὶ διδάσκαλοι.

- (55) Ἡ Ἀρχιγενεῖος διαθήκη ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ "Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ" ΚΠ. 2 δεκεμβρίου 1887.

- (56) Ἡ μουχταροδημογεροντία Ἐπιβατῶν ἐκίνησεν ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ΚΠ. ἐναντίον τῆς συζύγου τοῦ μακαρίτου καὶ θετοῦ υἱοῦ. Ἰδετω ὁ βουλόμενος 25 Ἰουλίου 1887 "Ἐκκλ. Ἀληθ." Δικαστικά Δ.Ε.Μ. Συμβούλιον. Δίκη τῶν Ἀρχιγενεῖων καθιδρυμάτων